

Pematuhan prosedur operasi standard di tadika swasta semasa tempoh perintah kawalan pergerakan

*Private kindergartens compliance to standard operating procedures
during movement control order period*

**Syed Lamsah Syed Chear^{1*}, Sareena Hanim Hamzah², Norhayati Mohd Zin¹,
Fadliah Darini¹, Irma Syuryani Jaswir¹, Norsyahida Mat Nazir¹**

¹Fakulti Pendidikan dan Sains Sosial, Universiti Selangor, Bestari Jaya, Selangor, Malaysia

²Pusat Sukan dan Sains Ekseksais, Universiti Malaya, Kuala Lumpur, Malaysia

*e-mail: syedlamsah@unisel.edu.my

Received: 12 April 2021; **Accepted:** 07 July 2021; **Published:** 10 July 2021

To cite this article (APA): Syed Chear, S. L., Hamzah, S. H., Mohd Zin, N., Darini, F., Jaswir, I. S., & Mat Nazir, N. (2021). Private kindergartens compliance to standard operating procedures during movement control order period. *EDUCATUM Journal of Social Sciences*, 7(2), 23-33. <https://doi.org/10.37134/ejoss.vol7.2.3.2021>

To link to this article: <https://doi.org/10.37134/ejoss.vol7.2.3.2021>

ABSTRAK

Wabak COVID-19 dan penguatkuasaan Perintah Kawalan Pergerakan (PKP) menimbulkan norma baharu dalam masyarakat. Pembukaan operasi tadika swasta dalam tempoh ini disambut dengan reaksi berbeza para pengusaha. Objektif kajian ini adalah untuk menilai tahap pematuhan prosedur operasi standard (SOP) bagi membendung penularan COVID-19. Kajian melibatkan 50 tadika swasta di Selangor. Penilaian berdasarkan dua perspektif iaitu maklum balas daripada pengurusan tadika dan guru pelatih. Dapatan kajian menunjukkan tahap pematuhan adalah tinggi iaitu nilai min 4.260 (sebelum operasi) dan 4.278 (semasa operasi) berdasarkan maklum balas pengusaha pada skala 1 – 5 manakala min 4.212 berdasarkan pemerhatian guru pelatih. Sebelum beroperasi, tadika swasta memastikan ibu bapa mengistiharkan bebas daripada COVID-19 (min 4.64), memantau kesihatan guru (min 4.52), dan mengetatkan peraturan kemasukan pelawat (min 4.38). Semasa beroperasi tadika melarang kehadiran kanak-kanak bergejala (min 4.54), menyediakan pencuci tangan (min 4.44), mewajibkan penggunaan pelitup muka (min 4.40), mengasingkan kanak-kanak bergejala (min 4.40), aktiviti disinfeksi yang menyeluruh (min 4.36), dan memastikan ibu bapa berkerjasama sewajarnya (min 4.32). Pemerhatian guru pelatih menyokong skor maklum balas tadika. Skor terendah yang diberikan oleh guru pelatih adalah untuk tindakan memastikan kanak-kanak memakai pelitup muka (min 3.72), larangan berkongsi permainan (min 3.89), sentuhan fizikal (min 3.96), mengelakkan aktiviti berkumpulan (min 3.98), dan mengesan kontak rapat kanak-kanak bergejala (min 4.02). Tahap pematuhan tinggi memberi petunjuk kesungguhan pengusaha untuk memastikan tadika swasta dapat beroperasi dengan baik dan selamat. Hasil kajian ini mempunyai signifikansi terhadap peranan agensi berwajib untuk menyediakan latihan dan bantuan kewangan bagi memastikan penularan COVID-19 dapat dibendung. Sokongan sebegini adalah penting untuk memungkinkan pengusaha tadika swasta menawarkan perkhidmatan berkualiti demi kepentingan pendidikan dan keselamatan kanak-kanak di tadika.

Kata kunci: tadika swasta, prosedur operasi standard (SOP), COVID-19

ABSTRACT

Pandemic COVID-19 and the enforcement of Movement Control Order (MCO) have created new norms in society. The re-opening of the private kindergarten during this MCO period was met with a different reaction from the entrepreneurs. The objective of this study is to analyse the level of compliance with the standard operating procedures (SOPs) to prevent the spread of COVID-19. This study involved 50 private kindergartens in Selangor. The assessment is based on two perspectives: feedback from kindergarten management and the trainee teachers. The findings showed that compliance levels were high with the mean score of 4.260 (before operation) and 4.278 (during operation) given by the operators on a scale of 1 – 5, while trainee teachers gave a mean score of 4.212.

Before its operation, kindergartens have prioritized three safety measures: ensuring parents were free from COVID-19 (mean 4.64), monitoring teachers' health (mean 4.52), and tightening the rules for visitors (mean 4.38). During its operation, kindergartens have improved their safety measures especially in prohibiting symptomatic children to kindergarten (mean 4.54), providing adequate hand sanitizer (mean 4.44), enforcing the use of face masks (mean 4.44), making isolation towards symptomatic children (mean 4.40), carrying out comprehensive disinfection activities (mean 4.36), and ensuring parents to cooperate accordingly (mean 4.32). The observations of trainee teachers have also supported these claims. According to the teacher trainees, the lower scores concerned around ensuring children to wear a face mask at all times (mean 3.72), prohibiting children from sharing personal equipment (mean 3.89), prohibiting physical contact among children (mean 3.96); conducting learning group activities (mean 3.98), and tracking close contacts of symptomatic children (mean 4.02). The high level of compliance indicates the entrepreneur's determination in ensuring that private kindergartens can operate properly and safely. The results of this study have a significant impact on the role of the relevant authorities to provide training and financial assistance to private kindergartens. Such support is essential for them to offer quality services in the interests of child education and safety.

Keywords: *private kindergartens, standard operation procedures (SOP), COVID-19*

PENGENALAN

Pandemik COVID-19 telah memberi kesan yang sangat besar terhadap pendidikan di seluruh dunia. Aktiviti pembelajaran tersekat dan terganggu dan pengalaman ini dialami hampir 90% populasi pelajar di dunia akibat daripada pelaksanaan langkah berjaga-jaga dan dasar yang dilaksanakan untuk mengatasi penyebaran penyakit ini. Pendidikan awal kanak-kanak turut mengalami kesan yang sama. Krisis kesihatan bersifat global ini telah mengubah secara dramatik kehidupan kanak-kanak dan keluarga mereka termasuk guru-guru pra perkhidmatan, guru dalam perkhidmatan dan organisasi yang terlibat secara langsung dengan program didikan dan asuhan kanak-kanak (UNESCO, 2020). Di seluruh dunia diperhatikan pandemik COVID-19 telah menyebabkan program pendidikan awal kanak-kanak terhenti sehingga memaksa organisasi berkaitan kanak-kanak menuntut pakej bantuan kewangan daripada kerajaan (National Association for the Education of Young Children, 2020). Pandemik COVID-19 berpotensi menjejaskan perkembangan kanak-kanak di seluruh dunia melalui peningkatan kemiskinan dan sumber makanan yang tidak terjamin, kehilangan penjaga, tekanan yang semakin meningkat, dan penjagaan kesihatan yang berkurangan. Keadaan ini boleh menjejaskan keseluruhan perjalanan hidup kanak-kanak dan dikhuatiri generasi akan datang akan melalui perubahan fisiologi, psikologi dan epigenetik dalam rahim dan semasa perkembangan awal (Yoshikawa et al., 2020). Pelan tindakan bersifat pemulihan melibatkan kerajaan, pertubuhan bukan kerajaan, masyarakat sivil dan komuniti adalah sangat diperlukan untuk mengurangkan potensi kesan buruk kepada generasi semasa dan masa hadapan.

Risiko kanak-kanak terjangkit kepada COVID-19 adalah rendah berbanding orang dewasa. Rekod di negara China dan Amerika Syarikat yang mempunyai jumlah tertinggi jangkitan COVID-19 menunjukkan hanya 2% kes melibatkan kanak-kanak (Bryant et al., 2020a). Bukti baru penyelidikan menunjukkan kanak-kanak lebih cenderung menjadi asimptomatik iaitu tidak menunjukkan gejala dan tidak perlu dirawat di hospital apabila terjangkit. Kajian oleh Lachassinne *et al.* (2021) mendapati penularan COVID-19 dalam kalangan kanak-kanak di pusat jagaan adalah rendah berbanding jangkitan antara keluarga daripada kanak-kanak yang ditempatkan di pusat jagaan. Namun demikian tindakan pembukaan semula sekolah berpotensi mendedahkan guru, individu berusia dan mereka yang rendah imunisasi kepada risiko terjangkit dan keadaan ini boleh menyumbang kepada risiko yang lebih tinggi untuk komuniti yang lebih besar (Bryant et al., 2020b). Peranan kanak-kanak dalam penularan COVID-19 masih tidak jelas dan menjadikan pembuat dasar sukar untuk menganggarkan sejauh mana pembukaan semula sekolah mungkin menyumbang kepada peningkatan jumlah jangkitan. Kelonggaran langkah-langkah pencegahan di luar sekolah menambahkan lagi ketidakpastian. Pembukaan semula sekolah tidak dapat dielak kerana ia turut mempengaruhi sektor ekonomi (Hanushek & Woessmann, 2020), dan perkembangan pendidikan sama ada melibatkan kanak-kanak, ahli keluarga mahu pun organisasi pendidikan (Dove et al., 2020; Duraku & Hoxha, 2020; Oyedotun, 2020) .

Kepentingan pendidikan asas kepada kanak-kanak mendapat perhatian serius Tabung Kecemasan Kanak-kanak Antarabangsa Bangsa-Bangsa Bersatu (UNICEF) yang menyediakan garis panduan untuk pembukaan semula operasi tadika (UNICEF, 2020). Garis panduan ini menerangkan prinsip-prinsip pembukaan semua tadika dan prasekolah pasca COVID-19. Lima aspek yang ditekankan adalah langkah-langkah untuk (i) menentukan pembukaan semula tadika dan prasekolah, (ii) memastikan operasi tadika dan prasekolah yang selamat, (iii) memastikan pembangunan dan kesejahteraan kanak-kanak, (iv) memastikan adanya sokongan dan komunikasi ibu bapa, dan (v) memastikan adanya latihan dan sokongan kakitangan. Di Malaysia, Majlis Keselamatan Negara (MKN) bertindak sebagai badan tertinggi untuk meluluskan Prosedur Operasi Standard (SOP) bagi semua sektor perkhidmatan, ekonomi, sosial dan seumpamanya. Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat (KPWKM) menyediakan SOP bagi sektor sosial yang turut mencakupi perkhidmatan taska dan pusat jagaan warga emas (Majlis Keselamatan Negara, 2020), manakala Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) membangunkan Garis Panduan Pembukaan Semula Prasekolah untuk dijadikan sebagai rujukan dan panduan kepada prasekolah, tabika, tadika kerajaan dan swasta (Kementerian Pendidikan, 2020).

Kajian ini memfokus kepada matlamat untuk mengetahui kemampuan tadika swasta mematuhi prosedur operasi standard (SOP) yang ditetapkan oleh pihak berkuasa sebagai langkah keselamatan untuk menghindari penularan COVID-19. Kegagalan tadika mematuhi syarat-syarat yang ditetapkan bakal mengundang risiko besar kepada kanak-kanak dan ibu bapa serta boleh menyebabkan operasi tadika diarahkan ditutup serta merta. Sekiranya ia berlaku kemungkinan akan memberi kesan emosi kepada guru-guru serta mempengaruhi sosioemosi kanak-kanak semasa pengajaran dilakukan (Zaharah Osman, 2015). Pada masa yang sama kemampuan tadika swasta untuk menyediakan kemudahan dan gerak kerja baharu di tadika dipengaruhi oleh pelbagai faktor seperti kewangan, kemahiran guru dan sokongan ibu bapa yang menghantar anak mereka ke tadika. Penilaian adalah berdasarkan dua perspektif iaitu maklum balas pengurusan tadika dan guru pelatih. Pendedahan yang diberi kepada guru pelatih untuk menilai amalan di tadika merupakan satu proses membentuk keyakinan diri guru yang dikatakan akan mempengaruhi kecemerlangan akademik (Dazali & Awang, 2017). Pengalaman yang diperoleh dapat membina kemahiran insaniah seperti menganalisis dan berfikir saintifik yang diperlukan untuk kerjaya masa hadapan (Noah & Abdul Aziz, 2020). Soalan kajian adalah:-

- (i) Bagaimanakah tahap pematuhan langkah-langkah keselamatan untuk membendung penularan COVID-19 di tadika?
- (ii) Adakah terdapat perbezaan antara maklum balas pengurusan tadika dan pemerhatian guru pelatih terhadap pelaksanaan langkah keselamatan?

Hasil kajian ini diharap dapat membantu agensi pendidikan, kemasyarakatan, dan penguatkuasaan untuk menggubal dasar dan garis panduan serta merangka program latihan dan bantuan yang diperlukan. Ia juga diharap dapat meningkatkan kesedaran kalangan pengusaha tadika swasta dan ibu bapa terhadap kebertanggungjawaban bersama untuk memastikan langkah-langkah keselamatan bagi menghindari penularan COVID-19 dapat dilaksanakan dengan berkesan.

METODOLOGI

Reka bentuk kajian mengikuti kaedah kajian tinjauan iaitu bersifat deskriptif yang bertujuan untuk mengumpul data berhubung suatu fenomena atau kejadian yang tidak dapat diperhatikan secara langsung. Kaedah kajian ini sering dilakukan dalam bidang sains sosial untuk mengetahui tentang sikap, kepercayaan, nilai, demografi, tingkah laku, pendapat, tabiat, keinginan, idea dan lain-lain maklumat berkaitan dengan sekumpulan orang (Idris, 2013). Kajian ini memerlukan penyelidik berkolaborasi dengan pengusaha tadika swasta untuk menilai amalan-amalan di tadika. Kajian bermula dengan lawatan ringkas penyelidik ke beberapa tadika di kawasan perumahan sekitar Bestari Jaya, Selangor. Pemerhatian yang dilakukan membolehkan penyelidik mendapat gambaran persekitaran di tadika serta membina parameter yang diperlukan khususnya mengenai langkah-langkah keselamatan yang dilakukan untuk mencegah penularan COVID-19. Kajian rintis seperti ini diketahui dapat

meningkatkan kebarangkalian hasil kajian yang lebih menepati terutamanya mengenai proses yang perlu diikuti serta jangkaan keputusan (van Teijlingen & Hundley, 2002).

Populasi dan Sampel Kajian

Kajian dilakukan di negeri Selangor. Tadika terlibat merupakan rakan institusi praktikum iaitu tadika-tadika swasta yang menempatkan guru pelatih (pelajar) program pendidikan awal kanak-kanak dari institusi penyelidik. Semua tadika swasta yang terlibat dengan kajian adalah berdaftar dengan Jabatan Pelajaran Negeri Selangor (JPNS). Amnya terdapat empat kategori agensi pelaksana program prasekolah iaitu Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM), Jabatan Kebajikan Masyarakat (KEMAS), Jabatan Perpaduan Negara dan Integrasi Nasional (JPNIN) dan swasta. Taburan tadika berdaftar di Selangor adalah seperti di Jadual 1.

Pemerhatian dan pengumpulan data dilakukan pada bulan Ogos, September dan Oktober 2020 iaitu ketika negara berada dalam tempoh Perintah Kawalan Pergerakan Pemulihan (PKPP) dan di beberapa kawasan melaksanakan Perintah Kawalan Pergerakan Bersyarat (PKPB) sekaligus membataskan pergerakan penyelidik. Tempoh kajian yang singkat serta halangan akibat daripada pandemik COVID-19 tidak memungkinkan pengkaji mencapai nisbah yang disyorkan oleh Krejcie dan Morgan (1970) iaitu permasalahan yang dihadapi sekiranya kajian dilakukan di lapangan dalam keadaan pandemik (Azlan et al., 2020). Hanya 60 tadika bersedia terlibat dengan kajian iaitu melalui sumbangan guru pelatih yang sedang melakukan praktikum di tadika-tadika berkenaan. Jumlah tersebut adalah sangat kecil iaitu mewakili tiga peratus daripada jumlah tadika swasta di Selangor. Menurut Idris (2013), persampelan sedemikian dapat menjimatkan kos penyelidikan melalui pengurangan kos perjalanan, percetakan instrumen penyelidikan, khidmat pembantu penyelidik dan sebagainya. Fraenkel dan Wallen (2006 dlm. Idris, 2013) menerangkan persampelan membolehkan penyelidik menjimatkan masa dan hasil kajian yang diperolehi daripada sampel yang dipilih mengikut prosedur saintifik boleh digeneralisasikan terhadap populasi.

Jadual 1: Taburan Tadika Berdaftar Mengikut Daerah Pentadbiran PPD-JPN Selangor

No.	Daerah pentadbiran	Jumlah tadika berdasarkan agensi pelaksana			
		KPM	KEMAS	JPNIN	Swasta
1.	Gombak	64	86	21	237
2.	Hulu Langat	70	108	32	507
3.	Hulu Selangor	43	61	16	66
4.	Klang	59	108	31	305
5.	Kuala Langat	49	83	13	116
6.	Kuala Selangor	56	81	16	100
7.	Petaling Perdana	76	42	0	595
8.	Petaling Utama	29	118	21	194
9.	Sabak Bernam	42	58	10	21
10.	Sepang	32	39	22	130
Jumlah		520	784	182	2,155
Peratus %		14.28	21.53	5.00	59.19

Sumber: <https://eprasekolah.moe.gov.my/> (rujukan pada Jun 2020)

Pengumpulan Data

Dua set borang soal selidik digunakan untuk mengumpul data. Borang set A adalah untuk mendapatkan maklum balas pengusaha tadika swasta manakala borang set B diberikan kepada guru pelatih untuk catatan pemerhatian. Pengkaji terlebih dahulu menghubungi pengurusan tadika untuk menjelaskan objektif kajian. Pihak tadika diberi peluang mengemukakan pertanyaan atau mendapatkan penjelasan. Borang set A terdiri daripada 20 item soalan berkaitan langkah-langkah keselamatan bagi mencegah penularan COVID-19 iaitu 10 item merujuk kepada persediaan sebelum tadika memulakan operasi dan

10 item merujuk kepada amalan di tadika semasa beroperasi. Soalan-soalan yang terkandung dalam soal selidik ini disusun semula oleh penyelidik berdasarkan dokumen Prosedur Operasi Standard, Sektor Penjagaan Sosial (Taska) yang dibangunkan oleh Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat (KPWKM) bertarikh 10 Jun 2020 (Majlis Keselamatan Negara, 2020).

Borang set B mengandungi 20 item soalan yang hampir sama seperti set A tetapi mengambilkira daripada perspektif guru pelatih. Guru pelatih dikehendaki berbincang dengan guru pembimbing di tadika berkaitan catatan pemerhatian sebagai proses pembelajaran dan memastikan kesahihan catatan. Guru pelatih turut diminta untuk menyemak borang set A untuk tujuan pembelajaran bagi mengetahui dengan lebih terperinci strategi dan kesukaran yang mungkin dialami oleh pengurusan tadika untuk memastikan langkah-langkah keselamatan yang dikehendaki dapat dipatuhi. Bentuk dan skop soalan soal selidik yang dibangunkan oleh penyelidik telah mempertimbangkan keperluan maklumat yang diinginkan, latar belakang responden, kesediaan responden untuk memberikan maklum balas dan ketepatan jawapan yang diinginkan dan pengaruh persekitaran (Farooq, 2018; Roopa & Rani, 2012; Sreejesh et al., 2014). Maklum balas pengusaha adalah bersandarkan lima skala seperti di Jadual 2. Amalan keselamatan di tadika dikategorikan kepada lima tahap yang berbeza iaitu dianggap semakin baik atau berkualiti mengikut skala ordinal. Penyusunan sebegini mematuhi prinsip asal skala Likert (Boone & Boone, 2012).

Jadual 2: Skala Maklum Balas Pengusaha Tadika Swasta

Rendah ← Tahap Keupayaan → Tinggi				
①	②	③	④	⑤
Institusi menghadapi kesukaran untuk melaksanakan tindakan.	Tindakan yang dilakukan boleh ditingkatkan ke tahap yang lebih baik.	Institusi dapat melaksanakan tindakan dengan baik.	Institusi mempunyai bukti tindakan yang dilakukan adalah berkesan.	Institusi berada tahap tertinggi keupayaan untuk melaksanakan tindakan secara sistematik dan dapat dijadikan rujukan kepada institusi lain.

Analisis Data

Kajian ini bersifat tinjauan dan analisis yang dilakukan adalah untuk tujuan penerangan atau penjelasan terhadap maklum balas responden dan pemerhatian di lokasi kajian. Pemerihal data kajian adalah melalui ukuran numerik iaitu ukuran kecenderungan memusat iaitu min aritmetik, median dan mod dan ukuran penyerakan iaitu sisihan piawai. Kaedah analisis bagi set data ordinal amnya adalah terhad. Menurut Liddle dan Kruschke (2018), analisis data ordinal berdasarkan model metrik mungkin menyebabkan ia memberi tafsiran yang salah terhadap interpretasi sebenar kajian namun terdapat banyak kajian dalam jurnal utama menggunakan kaedah ini.

DAPATAN KAJIAN DAN PERBINCANGAN

Penyelidikan dalam bidang sains sosial disaran menggunakan pekali Alpha Cronbach untuk menganggarkan kebolehpercayaan instrumen (Wadkar et al., 2016). Analisis terhadap 40 item soalan kajian memberikan nilai pekali kebolehpercayaan Alpha Cronbach yang tinggi iaitu 0.916 (perspektif pengurusan tadika) dan 0.931 (perspektif guru pelatih) yang bermaksud instrumen boleh diterima (Tavakol & Dennick, 2011). Analisis berdasarkan dimensi tertentu mencakupi sekumpulan item soalan adalah lebih menepati berbanding ujian berasingan bagi setiap item soalan (Gliem & Gliem, 2003).

Jadual 3. Nilai pekali kebolehpercayaan domain soal selidik

Domain soal selidik	Bil. item	Nilai Alpha Cronbach	Tahap
Pematuhan SOP (maklum balas pengurusan tadika)	20	0.916	Sangat baik
Pemerhatian pemuatuan SOP (maklum balas guru pelatih)	20	0.931	Sangat baik

Huraian dapatan kajian adalah berdasarkan kepada dua skop penilaian. Skop pertama adalah memfokus kepada amalan langkah-langkah keselamatan untuk menghindari penularan jangkitan COVID-19 berpandukan maklum balas pengurusan tadika. Skop kedua adalah merujuk kepada pemerhatian guru pelatih terhadap pemuatuan langkah-langkah keselamatan ketika mereka menjalani praktikum di tadika.

Amalan Keselamatan Bagi Mencegah Penularan COVID-19 di Tadika Swasta

Nilai min bagi pelaksanaan langkah-langkah keselamatan di tadika sebelum dan semasa operasi adalah 4.260 dan 4.278 daripada skala 1 – 5. Ini menunjukkan pengurusan tadika mempunyai bukti tindakan-tindakan yang dilakukan untuk membendung penularan COVID-19 di tadika adalah berkesan. Amalan keselamatan atau disebut sebagai prosedur operasi standard (SOP) yang ditetapkan pihak berkuasa untuk dipatuhi di tadika terbahagi kepada dua peringkat. Peringkat pertama adalah langkah-langkah persediaan sebelum kebenaran diberi kepada tadika untuk beroperasi. Peringkat kedua adalah langkah-langkah semasa beroperasi. Skor maklum balas tadika terhadap amalan keselamatan ditunjukkan di Jadual 4 dan Jadual 5. Didapati kesemua 20 item yang dinilai mendapat skor nilai min yang agak tinggi iaitu antara 3.880 sehingga 4.640 daripada skala 1 - 5. Ini membawa maksud pengurusan tadika mempunyai bukti keberkesanan langkah keselamatan untuk membendung penularan COVID-19. Tadika didapati berada pada tahap tinggi keupayaan untuk melaksanakan langkah-langkah keselamatan secara sistematik sehingga boleh dijadikan rujukan kepada tadika lain. Sebelum beroperasi, tadika memberi keutamaan kepada tiga langkah keselamatan iaitu memastikan ibu bapa mengistihar bebas daripada COVID-19 (min 4.64), memantau kesihatan guru (min 4.52), dan mengetatkan peraturan kemasukan pelawat ke tadika (min 4.38). Tadika meningkatkan langkah-langkah keselamatan semasa beroperasi iaitu melarang kanak-kanak bergejala ke tadika (min 4.54), menyediakan pencuci tangan yang mencukupi (min 4.44), mewajibkan penggunaan pelitup muka (min 4.40), membuat pengasingan kanak-kanak bergejala (min 4.40), memberi lebih perhatian kepada aktiviti disinfeksi yang menyeluruh (min 4.36), dan memastikan ibu bapa berkerjasama menjaga keselamatan anak mereka sebelum, semasa dan selepas pulang daripada tadika (min 4.32).

Jadual 4: Pelaksanaan Langkah-langkah Keselamatan di Tadika Sebelum Memulakan Operasi

No.	Amalan di tadika	Mod	Median	Min	S.P
1.	Tadika berupaya melaksanakan aktiviti pembersihan dan disinfeksi secara menyeluruh di dalam dan di luar premis.	4	4.00	4.18	0.691
2.	Tadika berupaya menganjurkan program latihan kepada guru-guru dan kakitangan berkaitan isu kebersihan dan keselamatan bagi mencegah penularan COVID-19.	4	4.00	4.00	0.990
3.	Tadika berupaya memastikan semua guru dan kakitangan mengistiharkan diri bebas gejala atau risiko COVID-19.	5	5.00	4.52	0.762
4.	Tadika berupaya memastikan ibu-bapa mengisi Borang Akuan Pengisytiharan Kesihatan.	5	5.00	4.64	0.598
5.	Guru-guru dan kakitangan mempunyai pengetahuan dan kemahiran untuk mengadakan saringan gejala demam dan batuk terhadap ibu-bapa dan kanak-kanak.	4	4.00	4.18	0.800
6.	Tadika berupaya mendapatkan maklumat perjalanan luar negara dan pendedahan kepada pesakit positif COVID-19 daripada ibu-bapa dan guru-guru.	4	4.00	3.92	1.007

7.	Tadika mempunyai tatacara sistematik pemeriksaan simptom untuk mengesan gejala COVID-19.	4	4.00	4.32	0.653
8.	Label penjarakan sosial terdapat di lokasi strategik di dalam tadika dan sekitar premis.	4	4.00	4.06	0.818
9.	Tadika mempunyai tatacara yang jelas untuk tidak membenarkan pelawat masuk ke premis.	5	4.50	4.38	0.697
10.	Panduan penggunaan pelitup mulut dan hidung, pencuci tangan dan langkah mencuci tangan terdapat di lokasi strategik di dalam dan luar premis tadika.	5	5.00	4.40	0.756

Jadual 5: Perlaksanaan Langkah-langkah Keselamatan Semasa Tadika Beroperasi

No.	Amalan di tadika	Mod	Median	Min	S.P
1.	Tadika berupaya melaksanakan tiga peringkat penyaringan setiap hari bagi mengesan gejala berkaitan COVID-19.	5	4.00	4.36	0.663
2.	Tadika berupaya melarang kakitangan dan kanak kanak berada di premis sekiranya mereka dikesan bergejala.	5	5.00	4.54	0.646
3.	Tadika berupaya mengasingkan kanak kanak bergejala dan meminta ibubapa segera mengambil anak untuk rawatan.	5	5.00	4.40	0.808
4.	Tadika berupaya mengesan kakitangan atau kanak-kanak yang pernah menjadi kontak rapat COVID-19.	4	4.00	4.06	0.890
5.	Tadika berupaya mendapatkan kerjasama ibu-bapa mengenai langkah keselamatan sebelum menghantar anak ke tadika.	5	4.00	4.32	0.713
6.	Tadika berupaya membersihkan permukaan peralatan dan permainan yang kerap disentuh oleh kanak kanak.	4	4.00	4.30	0.647
7.	Tadika berupaya menyediakan sabun/pencuci tangan yang mencukupi untuk kegunaan semua.	5	4.50	4.44	0.611
8.	Tadika berupaya melarang kanak-kanak berkongsi permainan, peralatan peribadi, tempat tidur dan makanan.	4	4.00	3.88	0.849
9.	Tadika berupaya mewajibkan penggunaan pelitup muka terhadap semua kakitangan sepanjang masa di premis.	5	4.00	4.10	0.909
10.	Tadika berupaya melakukan proses pembersihan dan disinfeksi di premis sekurang kurangnya 2 kali sehari.	4	4.00	4.38	0.635

Pematuhan Terhadap Langkah-Langkah Keselamatan di Tadika Swasta

Pematuhan langkah-langkah keselamatan adalah berdasarkan pemerhatian guru pelatih ketika menjalani praktikum selama lapan minggu di tadika. Pemerhatian guru pelatih didapati menyokong maklum balas yang diberikan oleh pengurusan tadika. Skor pemerhatian guru pelatih ditunjukkan di Jadual 6. Umumnya kesemua 20 item yang dinilai diberikan skor nilai min yang agak tinggi iaitu purata nilai min 4.212 daripada skala 1 – 5. Ini membawa maksud tadika-tadika melaksanakan langkah-langkah keselamatan bagi mencegah penularan COVID-19 dengan baik. Skor yang terendah adalah berkaitan langkah-langkah untuk memastikan kanak-kanak memakai pelitup muka sepanjang berada di tadika (min 3.72); melarang kanak-kanak berkongsi permainan, peralatan peribadi, tempat tidur dan makanan (min 3.89); melarang sentuhan fizikal sesama kanak-kanak (min 3.96); mengadakan aktiviti pembelajaran dalam keadaan berkumpul (min 3.98); dan mengesan kontak rapat apabila terdapat laporan kanak-kanak bergejala (min 4.02).

Jadual 6: Pematuhan langkah-langkah keselamatan di tadika swasta daripada perspektif pelajar

No.	Pemerhatian di tadika	Mod	Median	Min	S.P
1.	Tadika berkongsi maklumat dan memberi latihan langkah-langkah pencegahan penularan COVID-19.	5	4.00	4.24	0.874
2.	Guru dan kakitangan mengistiharkan diri bebas dari gejala atau risiko COVID-19.	5	5.00	4.41	0.777
3.	Guru dan kakitangan melaksanakan tiga peringkat penyaringan setiap hari bagi mengesan gejala COVID-19.	5	4.00	4.11	0.875
4.	Guru melakukan kerja-kerja pembersihan dan disinfeksi sekurang kurangnya dua kali sehari.	5	4.00	4.11	0.875
5.	Guru cuba mengesan kanak-kanak yang pernah menjadi kontak rapat dengan orang disahkan positif COVID-19.	4	4.00	4.02	0.830
6.	Guru mengasingkan kanak-kanak yang bergejala dan meminta ibubapa segera mengambil anak mereka.	5	5.00	4.57	0.779
7.	Guru melarang kanak-kanak berada di tadika sekiranya suhu badan mereka melebihi 37.5 C.	5	5.00	4.63	0.610
8.	Guru melarang kanak-kanak berada di tadika sekiranya mereka dikesan bergejala.	5	4.00	4.17	0.902
9.	Guru mencatat kehadiran kanak-kanak dalam buku log kehadiran setiap hari.	5	5.00	4.72	0.688
10.	Guru melarang pelawat masuk ke premis tadika.	5	4.00	4.24	0.848
11.	Guru memastikan informasi berkaitan penggunaan pelitup mulut dan hidung, pencuci tangan dan langkah mencuci tangan ditampal di lokasi strategik.	5	5.00	4.26	0.905
12.	Guru membersihkan permukaan peralatan dan permainan yang kerap disentuh oleh kanak-kanak.	4	4.00	4.20	0.778
13.	Sabun/pencuci tangan yang mencukupi disediakan untuk kegunaan pengasuh/guru dan kanak-kanak.	5	4.50	4.11	1.059
14.	Guru melarang kanak-kanak berkongsi permainan, peralatan peribadi, tempat tidur dan makanan.	4	4.00	3.89	0.849
15.	Guru mewajibkan kanak-kanak memakai pelitup muka sepanjang masa berada di premis tadika.	4	4.00	3.72	0.958
16.	Guru memaklumkan kepada ibu bapa supaya memandikan kanak-kanak sebaik sampai di rumah dan menghindari mereka dari mendekati warga emas.	5	4.00	4.00	0.989
17.	Guru menghadkan aktiviti berkumpulan untuk mengawal penjarakan sosial	4	4.00	3.98	0.715
18.	Guru membasuh tangan setiap kali sebelum dan selepas mengendalikan kanak-kanak.	5	5.00	4.39	0.774
19.	Guru melarang kanak-kanak membuat sentuhan fizikal seperti berpelukan, bergandingan atau seumpamanya.	4	4.00	3.96	0.988
20.	Guru mengajar kanak-kanak kepentingan kebersihan untuk menghindari jangkitan COVID-19.	5	5.00	4.43	0.750

RUMUSAN DAN IMPLIKASI KAJIAN

Tadika swasta berada di persimpangan untuk memulakan operasi selepas hampir setahun ditutup dan kehilangan sumber pendapatan. Walaupun terdapat tadika menganjurkan pembelajaran secara dalam talian namun rata-rata tadika menanggung beban kewangan yang bukan sedikit. Konflik yang timbul antara tadika dan ibu bapa berkaitan keberkesanan kaedah pembelajaran dan keengganan ibu bapa menjelaskan yuran bulanan membayangi situasi suram industri asuhan dan didikan awal kanak-kanak dalam tempoh PKP. Syarat ketat yang dikenakan untuk memohon kebenaran beroperasi seperti

mewajibkan tadika menyediakan kemudahan dan reka bentuk baharu yang berteraskan motif penjarakkan fizikal serta mematuhi langkah-langkah keselamatan yang melibatkan aktiviti pembelajaran, interaksi sesama kanak-kanak dan ibu bapa dan sebagainya bagi menghindari penularan COVID-19 memberi tekanan berganda kepada tadika. Pengusaha tadika swasta tidak mempunyai banyak pilihan selain terpaksa menurut arus sama seperti pemain-pemain sektor industri yang lain. Dapatan kajian ini membuktikan kesungguhan dan kemampuan tadika swasta untuk bangkit semula mengharungi musibah yang melanda.

Keupayaan tadika-tadika swasta untuk melaksanakan langkah-langkah pencegahan penularan COVID-19 boleh dijadikan sebagai petunjuk kepada amalan yang lebih baik di prasekolah awam. Tadika swasta mendapat perhatian apabila dibenarkan beroperasi ketika semua institusi prasekolah awam seperti KEMAS, Perpaduan dan Prasekolah Sekolah Kebangsaan masih ditutup. Variasi latar belakang tadika-tadika swasta menjadikannya lebih sukar untuk dipantau dan dinilai berbanding institusi prasekolah awam yang lebih stabil, tersusun dan dilindungi oleh kerajaan. Persepsi masyarakat bahawa tadika swasta semata-mata diwujudkan atas dasar perniagaan dan keuntungan menjadikan masyarakat menuntut jaminan perkhidmatan berkualiti tinggi daripada tadika swasta. Situasi ketidakpastian dalam tempoh PKP menyebabkan sebilangan ibu bapa masih ragu-ragu untuk menghantar semula anak mereka ke tadika. Agensi berwajib disaran bertindak lebih proaktif untuk meyakinkan masyarakat terhadap keberkesanan pelaksanaan SOP di tadika swasta bagi memastikan tadika-tadika kecil yang ditutup semasa tempoh PKP mampu bangkit semula untuk beroperasi.

Agensi penguatkuasa yang meluluskan pengoperasian tadika disaran memperincikan garis panduan agar ianya lebih bersifat bimbingan dan menjadi rujukan pengusaha. Persatuan dan organisasi berkaitan program didikan dan asuhan kanak-kanak seperti Early Childhood Care and Education Council, Malaysia (ECCE), Persatuan Tadika Malaysia (PTM) dan seumpamanya boleh menganjurkan program latihan kepada ahli-ahli dan terbuka kepada pengusaha dan guru-guru tadika swasta. Ini kerana kemungkinan tidak semua pengusaha tadika mempunyai pengetahuan dan kemahiran yang mencukupi untuk merancang dan melaksanakan langkah-langkah keselamatan yang ditetapkan agensi berwajib. Aktiviti seperti seminar, bengkel, lawatan ke tadika-tadika dan sebagainya dapat membantu menyalurkan maklumat berkaitan kepada pengurusan tadika. Pada masa yang sama institusi pendidikan tinggi terutamanya turut disaran untuk memperkemas strategi pengajaran bagi kursus-kursus yang berkaitan dengan permuafakatan guru, ibu bapa dan komuniti dengan pra sekolah. Topik-topik seperti model perkongsian pintar, strategi dan teknik kolaborasi yang berkesan, sumber-sumber dalam komuniti, teknik perundingan dan pemujukan, strategi dan teknik untuk memulakan dan mengekalkan penglibatan keluarga, dan beberapa topik lain telah sedia ada dinyatakan dalam Standard Program Pendidikan Awal Kanak-Kanak yang dibangunkan oleh Agensi Kelayakan Malaysia (MQA, 2014). Pendedahan di lapangan yang melibatkan suasana dan realiti dalam industri perlu diberi penekanan kepada para pelajar yang mengikuti program pengajian ini.

Kesimpulannya, pengakuan pengurusan tadika terhadap amalan langkah-langkah keselamatan bagi mencegah dan membendung COVID-19 sebelum dan semasa tadika beroperasi di sokong oleh pemerhatian guru pelatih. Kesediaan ibu bapa untuk bekerjasama serta sokongan agensi berwajib khususnya dalam aspek latihan dan bantuan kewangan mampu meningkatkan lagi tahap keselamatan dan persekitaran pembelajaran berkesan di tadika swasta.

PENGHARGAAN

Kajian ini dibiayai oleh Geran Penyelidikan Bestari Universiti Selangor (UNISEL) [No. Geran: UNISEL/CRIL/600/11/18(122)]. Kajian turut melibatkan pelajar program Diploma Pendidikan Awal Kanak-Kanak, Universiti Selangor daripada aspek pengumpulan data.

RUJUKAN

- Azlan, A. A., Hamzah, M. R., Sern, T. J., Ayub, S. H., & Mohamad, E. (2020). Public knowledge, attitudes and practices towards COVID-19: A cross-sectional study in Malaysia. *PLoS ONE*, *15*(5), e0233668. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0233668>
- Boone, H. N., & Boone, D. A. (2012). Analyzing Likert data. *Journal of Extension*, *50*(2). https://www.joe.org/joe/2012april/pdf/JOE_v50_2tt2.pdf
- Bryant, J., Dorn, E., Hall, S., & Panier, F. (2020a). *How to safely reopen schools after COVID-19 closures*. McKinsey & Company. <https://www.mckinsey.com/industries/public-and-social-sector/our-insights/safely-back-to-school-after-coronavirus-closures#>
- Bryant, J., Dorn, E., Hall, S., & Panier, F. (2020b). Safely back to school after coronavirus closures. *Bpsnet.Patana.Ac.Th*, April. https://bpsnet.patana.ac.th/UploadCentre/Staff/CHRE/COVID-19_Mckinsey_Safely_Back_to_School_After_Coronavirus_Closures_20_04_30.pdf
- Dazali, N. S. M., & Awang, I. (2017). Tahap keyakinan diri dalam kalangan pelajar Sarjana Muda Pendidikan, di Universiti Utara Malaysia. *EDUCATUM Journal of Social Sciences*, *3*(1), 30–40.
- Dove, N., Wong, J., Gustafson, R., & Corneil, T. (2020). *Impact of School Closures on Learning, Child and Family Well-Being During the COVID-19 Pandemic*. September, 1–37. http://www.bccdc.ca/Health-Info-Site/Documents/Public_health_COVID-1
- Duraku, Z. H., & Hoxha, L. (2020). The impact of COVID-19 on education and on the well-being of teachers , parents , and students : Challenges related to remote (online) learning and opportunities for advancing the qua ... The impact of COVID-19 on education and on the well-being of teac. *ResearchGate*, April, 1–27. <https://www.researchgate.net/publication/341297812%0AThe>
- Farooq, R. (2018). How to design and frame a questionnaire. *Innovations in Measuring and Evaluating Scientific Information*, September, 50–60. <https://doi.org/10.4018/978-1-5225-3457-0.ch004>
- Gliem, J. A., & Gliem, R. R. (2003). Calculating, Interpreting, and Reporting Cronbach's Alpha Reliability Coefficient for Likert-Type Scales. *Midwest Research to Practice Conference in Adult, Continuing, and Community Education*.
- Hanushek, E. A., & Woessmann, L. (2020). The Economic Impacts of Learning Losses. *OECD Education Working Papers*, 225(September), 6–24. https://www.oecd-ilibrary.org/education/the-economic-impacts-of-learning-losses_21908d74-en
- Idris, N. (2013). *Penyelidikan dalam pendidikan* (Edisi Kedu). McGraw Hill Education.
- Kementerian Pendidikan, M. (2020). *Garis panduan pembukaan semula prasekolah 1*. https://www.google.com/search?q=GARIS+PANDUAN+PEMBUKAAN+SEMULA+PRASEKOLAH&xsrf=ALeKk00pDBY1p53PmxbqDfsd0V2rQxTn9A%3A1625475036147&ei=3MfiYL6vCLTG4-EPirW46Ak&oq=GARIS+PANDUAN+PEMBUKAAN+SEMULA+PRASEKOLAH&gs_lcp=Cgnd3Mtd2l6EAwyAggAMgYIABAWEB4yBggAEBYQHjIGC
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, *30*(3), 607–610. <https://doi.org/10.1177/001316447003000308>
- Lachassinne, E., de Pontual, L., Caseris, M., Lorrot, M., Guilluy, C., Naud, A., Dommergues, M. A., Piquier, D., Wannepain, E., Hausherr, E., Jung, C., Gajdos, V., Cohen, R., Zahar, J. R., Brichler, S., Basmaci, R., Boelle, P. Y., Bloch-Queyrat, C., Aupiais, C., ... Vuillaume, X. (2021). SARS-CoV-2 transmission among children and staff in daycare centres during a nationwide lockdown in France: a cross-sectional, multicentre, seroprevalence study. *The Lancet Child and Adolescent Health*, *5*(4), 256–264. [https://doi.org/10.1016/S2352-4642\(21\)00024-9](https://doi.org/10.1016/S2352-4642(21)00024-9)
- Liddell, T. M., & Kruschke, J. K. (2018). Analyzing ordinal data with metric models: What could possibly go wrong? *Journal of Experimental Social Psychology*, *79*, 328–348. <https://doi.org/10.1016/j.jesp.2018.08.009>
- Majlis Keselamatan Negara. (2020). *SOP PERINTAH KAWALAN PERGERAKAN (PKP) SEKTOR PEMBINAAN*. <https://www.mkn.gov.my/web/ms/sop-pkp-pemulihan/>
- MQA. (2014). *Agensi Kelayakan Malaysia*.
- National Association for the Education of Young Children. (2020). *NAEYC COVID-19 Statement | NAEYC*. <https://www.naeyc.org/resources/blog/naeyc-covid-19-statement>
- Noah, J. B., & Abdul Aziz, A. (2020). A systematic review on soft skills development among university graduates. *EDUCATUM – Journal of Social Science*, *6*(1), 43–58. <https://ejournal.upsi.edu.my/index.php/EJOSS/article/view/3485/2393>
- Oyedotun, T. D. (2020). Sudden change of pedagogy in education driven by COVID-19: Perspectives and evaluation from a developing country. *Research in Globalization*, *2*(September), 100029. <https://doi.org/10.1016/j.resglo.2020.100029>
- Roopa, S., & Rani, M. (2012). Questionnaire Designing for a Survey. *The Journal of Indian Orthodontic Society*, *46*(4), 273–277. <https://doi.org/10.5005/jp-journals-10021-1104>

- Sreejesh, S., Mohapatra, S., & Anusree, M. R. (2014). Questionnaire Design. In *Business Research Methods* (pp. 143–159). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-00539-3_5
- Tavakol, M., & Dennick, R. (2011). Making sense of Cronbach's alpha. *International Journal of Medical Education, 2*, 53–55. <https://doi.org/10.5116/ijme.4dfb.8dfd>
- UNESCO. (2020). *COVID-19 educational disruption and response. 2020. UNESCO.* <https://En.Unesco.Org/Covid19/Educationresponse,> <https://www.google.com/search?q=covid-19+educational+disruption+and+response&oq=COVID-19+Educational+Disruption+and+Response&aqs=chrome.0.013j0i390l2.4261j0j15&sourceid=chrome&ie=UTF-8>
- UNICEF. (2020). *Guidance for Re-Opening of Preschools and Kindergartens post- COVID19. March, 1–8.* https://www.google.com/search?q=Guidance+for+Re-Opening+of+Preschools+and+Kindergartens+post-COVID19&sxsrf=ALeKk024Ij4Y_4fAuRD03_YBprdWAMPQkQ%3A1625471170286&ei=wrjiYPfhEOzA3LUP65GjsAs&oq=Guidance+for+Re-Opening+of+Preschools+and+Kindergartens+post-COVI
- van Teijlingen, E., & Hundley, V. (2002). The importance of pilot studies. In *Nursing standard (Royal College of Nursing (Great Britain): 1987)* (Vol. 16, Issue 40, pp. 33–36). <https://doi.org/10.7748/ns2002.06.16.40.33.c3214>
- Wadkar, S. K., Singh, K., Chakravarty, R., & Argade, S. D. (2016). Assessing the Reliability of Attitude Scale by Cronbach's Alpha. *Journal of Global Communication, 9*(2), 113. <https://doi.org/10.5958/0976-2442.2016.00019.7>
- Yoshikawa, H., Wuermli, A. J., Britto, P. R., Dreyer, B., Leckman, J. F., Lye, S. J., Ponguta, L. A., Richter, L. M., & Stein, A. (2020). Effects of the Global Coronavirus Disease-2019 Pandemic on Early Childhood Development: Short- and Long-Term Risks and Mitigating Program and Policy Actions. *Journal of Pediatrics, 223*(February 2021), 188–193. <https://doi.org/10.1016/j.jpeds.2020.05.020>
- Zaharah Osman. (2015). Kesan implementasi Modul Kompetensi Sosioemosi terhadap kemahiran sosial kanak-kanak prasekolah. *EDUCATUM Journal of Social Sciences, 1*(1), 75–82.